

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, másfél íven. Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-évre 7 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium; ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Papválasztás.

A között a sok — olykor mosolyt, olykor elkeseredést, olykor undort okozó — furcsaság között, melyet a lelkészválasztások rendén részint olvastam, részint tapasztaltam, nem helyezem utolsó helyre azt a kortesverset, melyet a Protestáns Egyházi és Iskolai Lap egyik utóbbi számában közöltek, mint a *tiszántúli* egyházkerület egyik nagynépességű és vagyones egyházközségében mostanában lefolyt papválasztás alkalmával a „Csinom Palkó” dallamára írték ezt a verset. Nem az lepelt meg, hogy ezt az újszerű módját a kapacitálásnak egy másik egyházkerület lapjából kell megtudnunk, hiszen bizonyára csak az az ok, hogy a mi kerületünkbeliek nem vettek róla tudomást.¹ Nem is az, hogy a Csinom Palkó dallamára ajánlott jelöltet a püspök ajánlottjának mondja a verset, hiszen jól tudom — s ennek felfogásom szerint csak örülni lehet, — hogy a mi püspökünk oly rendkívüli tiszteletnek, szeretetnek s népszerűségnek tárgya az egész egyházkerületben, hogy minden törekvésnek népszerűvé tételéhez szeretnek — a legtöbb esetben teljesen alap nélkül — az ő magas tekintélyére hivatkozni, amely apokrif hivatkozásokból azonban nemcsak az nem következik, hogy püspökünk a szóbanforgó törekvést támogatni akarná, hanem még az sem, hogy annak létezéséről neki egyáltalán tudomása lenne. Hanem az okozott nem csekély s nem kevésbé kellemetlen meglepetést, hogy papválasztásainknál íme most már szerepet játszanak az eddig csak a képviselőválasztásokon szokásos korcsmai danolászások is.

Etetés, itatás, korcsmázás, ingyen sör, ingyen pálinka, gazdag áldomás, — ilyenfélekről

¹ Kétségtől csak ez az ok. Különben ha a verset, mint nyomdafestékre nem érdemest, nem közöltük volna is, magát az egyházi életben illetlen kortesesszöveget, nem hagytuk volna szó nélkül.

Szerk.

eddig is bő alkalman volt hallani. Nem példátlan az „irodalmi” eszközök használatba vétele sem, — magasztaló s az ellenfelet gyalázó röpiratok, plakátok, sőt ódaszerű dicsköltmények formájában. De a szesznek s az alantas rigmusgyártásnak az a penetráns illatú keveréke, amit kortesnótának neveznek, tudtommal csak most vonult be a papválasztási mozgalmakba — a Csinom Palkó dallamára.

Sok mindenféle utálatosság történik a papválasztások körül. Elég csak egy néhány — olykor pedig még sem semmisített — papválasztási panaszos ügy feletti bíraskodásban részt venni, hogy az ember kétségbeesetten forduljon el az elvileg pedig leghelyesebbnek tartott szabadválasztási rendszertől. Ám bármennyire aljas és az egyházra nézve veszélyes a mostani választási rendszerünk mellett felburjánzó mindenféle visszaélés: az önmaga-ajánlata, a szájas ígéretés, a politikai pártok körében handabandázás, a javadalom egy részének elengedésével lefelé licitálás, a csendes vesztegetés, hangos hazudozás, más elő nem számlálható titkos és nyilvános bűnökkel egyetemben, — felfogásom szerint mégis a papválasztás körében azok a legrútább, mert az állás természetével leginkább ellentétben álló, tehát legerkölcstelebb kortesesszövegek, melyek duhajkodással, tivornyákkal, pálinkaszagú nótázásokkal vannak egybekötve. Szomorú, hogy ilyen egyáltalán alkalmazást nyerhet. Szomorú, hogy lehet, — van pap, ki ilyen eszköz segítségével akar javadalomhoz jutni.

Azokról, — köztük néhanap rólam is, — kik egyházunk lelkipásztorainak nem elég magas színvonala miatt olykor hangosan keserüünk, nem ritkán mondják, olykor nagyértékű lelkészek is, hogy igazságtalanul kemény az ítéletünk lelkészeink iránt, hogy — amint mondani szokás — nem szeretjük a papokat. Pedig éppen ez az igazságtalan ítélet.

Hiszen azért jajveszékelnék papságunk átlagos színvonalának alacsony volta miatt, mert nagyon is nagyra értékeljük a papi munkát s nagyon is szeretnők méltó becsben tartani a jó papot. Hiszen épen az fáj nekünk, hogy hasztalan hivatkozhatunk a tudós, nemes szívű, tiszta erkölcsű, mindenkinek példaképül szolgálható papjaink egész sorára, — amikor egyházunk ellenségei egy néhány tudatlan, lelketlen, tartalmatlan, súlytalan ember példájából alkotják meg a nekünk oly nagybecsült kálvinista pap szomorú képét. Hiszen amiatt szorúl el a kebelünk, hogy igen sok, sőt talán legtöbb esetben, épen azok kerülnek előtérbe, akikkel érintkezés révén a torzkép alkotásának tapasztalaton nyugvó voltát nem lehet kétségbe vonni. Hiszen az fáj nekünk, hogy a komoly, képzett, jó lelkű, tiszta életű emberek sokszor életük fogytáig valamely eldugott fészekben nyomorognak, míg a fényes stallumok egy része a Tudatlan Jánosok, Nagyszájú Lőrincek, a Silány Péterek osztályává leszen.

Azt szeretnők, hogy azok az igazi értékek, akik úgy rátermettségükkel, mint munkára készségükkel mindenképen megérdemelnék a földi életben is a boldogulást, találhassanak te-

hetségükhöz s szorgalmukhoz méltó munkatért s ne szorítottassanak háttérbe olyan üres, hangosan kongó edények által, melyeknek szem előtt állásából egyházunknak csak szégyene támad. Ezért szeretnők ezeket az üres, ezeket a káros, ezeket a rosszillatú edényeket összetördelni, vagy legalább más folyadékknak — s nem az Isten ígéje nemes italának tartására dobni.

Sajnos, hogy nem vagyunk elegen ilyen „pap ellenségek”. Sajnos, hogy a választásoknál a hiszékeny közönséget nem a komoly erkölcsi értékekkel, hanem sokszor nagyon is léha eszközökkel lehet megnyerni. Így én nem csodálom, hogy olyan sok a választási visszaélés. — Uralkodó bűnökkel szemben — s a papválasztási visszaéléseket már az uralkodó bűnök közé kell sorolnunk, — csak a nagyon erős karakterek tudnak tisztán maradni. Sok ifjú ember van biztonnyal, ki úttörő sohasem lenne a választási visszaélésekben, míg nagyobb lelkiismereti furdalás nélkül követ meg nem engedett dolgokat azért, mivelhogy „mindenki csinálja”.

Tudom, hogy papválasztási törvényt nem könnyű feladat alkotni. Ha lesz is valaha : nem máról-holnapra leszen. Itt pedig kárba vész

Tárca

Ne szállj le még nap . . .

*Ne szállj le még nap alkonyatra,
Olyan rövid úgy is az élet.
Ímé, alig hogy elkezdődött,
A végire máris elérett.
Csak egy arasz, vagy annyi se tán ;
A boldognak olyan kevés.
Ám a betegnek sem az élet,
De hosszú a kínszenvedés.*

*Ne szállj le még nap alkonyatra !
A legfőbb jó mégis az élet.
Arasznyi bár, addig örülsz csak,
Amíg mással föl nem cseréled.
Hívó szavára a halálnak
A halandónak menni kell.
Ah, minden elmarad, elenyészik,
Lelkünk a testből ha kikel.*

*Hiszen ha csöndben, békecségekben
Szállna reánk az éj homálya :
Fáradt lelkünk tán megnyugodva
Mehetne át az éjszakába.
Napunk megtérve alkonyatra,*

*Almodnánk ott fönn szépeket
Az örök békecség honában,
Hol ellenség nem fenyeget.*

*De ebben a világégésben,
Melynek tüze ma pusztít, éget :
Embermillióknak a sírján,
Hiába várunk békecséget.
A földön, hogy megint az élet
Ülhetné meg a diadalt ;
Virágoznék a letarolt táj
És ne lenne pusztla, kihalt.*

*Ne szállj le még nap alkonyatra,
Míg árvák, özvegyek zokognak ;
Tán emberézés kél szívökben
A szívtelen hatalmasoknak.
Vagy ha leszállasz nyugovóra :
Temesd el a sötét hadat,
Kik népeket, országokat itt
Vérözönbe fulasztanak.*

*S te nemzelem ! hogy élj, tipord el,
Mely rád támadt : az ellenséget.
Ne csüggedj, bár hada tömérdek ;
Virulnod, élned kell tenéked !*

minden nap, mert nagy igazság, hogy ettől függ egyházunk egész jövője.

De valamit tenni tán addig is lehetne, míg a lelkeszi állások betöltését illetően a visszaéléseket lehetőleg megszüntető törvényt lehetne alkotni. *Kérlelhetetlenül bünteni minden olyan cselekményt, mely a papválasztás komoly és méltóságteljes aktusával nem fér össze.* Akár vezetett eredményre, akár nem. Akár panaszkodtak miatta a közvetlenül érdekeltek, akár nem. Panaszjogot engedni mindenkinek az ilyen cselekmények miatt — egyes egyháztagnak, esperesnek, egyházmegyei ügyésznek s megfosztani a választhatóságtól, megfosztani esetleg a papi hivatalra léphetéstől, vagy azon maradhatástól mindenkit, ki ilyen cselekményekben bármiképen bűnös.

A drákói szigor nem mindig a pogányság eszköze. Jézus is kikorbácsolt némelyeket a templomból, pedig azok csak kúfárok voltak.

Világi.

*Nem veszhetsz el a nép, amelynek
Minden fia küzd igazán.
Te állj, mint szikla a viharban
Édes hazám, magyar hazám!*

Erdélyi Imre.

Török vallás és erkölcs.

Delitzsch, híres német orientalista, többek közt azt fejtegeti egy tudományos cikkében, hogy az izlam és keresztyénség közt nemcsak ellentétek, hanem igen szoros kapcsolatok is vannak s mily kiváló tiszteletben részesíti a hívő muslim Jézust, ha nem is az Isten fiát, de mint Mohamed előtt az utolsó próféta, érdekes tapasztalatát mondja el.

„Mikor 1902-ben első ízben Észak- és Délbabiloniát beutaztam, Samauna városkába értem, ahol a 70 éves Mudirnak voltam ebédre vendége. Ebéd után fölkel az öreg úr és kijelenté: na most a ház egy drága kincsét mutatom meg; azzal egy kis létrán a falon függő ládikához kapaszkodott fel; ünnepies nyugalommal kinyitotta és belőle egy kis elzárt szekrényt vett elő. Majd feltárta s egy nagy vöröskövel ékeskedő arany pecsétgyűrű villant meg a szemem előtt. Az öreg muslim ezt megható buzgalommal emelte a szájához, megcsókolta és szólt: „A mi Urunk Jézusnak a képe. Békesség neki!” Csak

Egyház

A köznap reggeli istentiszteletek bibliaolvasással egybekötött új rendjéhez.

Amikor a Debreczeni Protestáns Lap folyó évi 1-ső számában olvastam a köznap reggeli istentiszteletek bibliaolvasással egybekötött sorrendjét, melyet a debreczeni egyház nagyérdemű lelkeszi kara állapított meg s léptetett életbe a debreczeni egyházban: mélységes visszhangot ébresztett az lelkemben s egy rég táplált, de eddig határozott formát még nem öltött vágyam megvalósítására vezetett.

Református egyházunknak — folyton ezt hirdetjük — a biblia alkotja alapját, ezen az alapon újított meg, illetve állítottott vissza a krisztusi egyszerű, tiszta tanokra. Épen ezért arra kell törekednünk, hogy népünk minél jobban megismerje a biblia tartalmát, annak szellemével együtt.

E cél elérésére pedig kevés, hogy ott ahol és úgy ahogy terjesztjük a bibliát, vasárnap délelőttönként felolvasunk egy hosszabb vagy rövidebb textust, vasárnap délutánonként pedig a legtöbb helyen és legtöbbször kátét magyarázunk.

Népünk szereti a bibliát, érdeklődik az iránt, de

futólag engedte a gyűrűt szemügyre venni, jóformán meg sem állapíthattam, mit ábrázol a vésete; ám az élményt el nem felejttem, mert az ékesszólóbban bizonyítja minden beszédnél, mennyire megszegyenit sok színleges keresztyént a muslim Jézusnak, a Mohammed előtti utolsó nagy prófétának a tiszteletében“.

A berlini tudós mélyen járó fejtegetéseiből az is kitűnik, hogy az eleve elrendelés tana, a muslim kudar- vagy kismet hite egyáltalán nem az a merev, akaratbénító nyűg a hívő lelkén, mint a nyugaton sokszor gondolják. Tagadni nem lehet, úgymond, az isteni előre elhatározáshoz való végzetes ragaszkodás veszedelemmel is jár. De, ha talán az idősebb törököknél a földi dolgok iránt bizonyos közömböség és az étel, ital gyönyörúségei által támogatott, az éghajlattól nagyban befolyásolt „kef“ vagy téllenség és a hirhedt török közmondásban („Sietni a Sátán szokott“) gyökerező jelszó: „jawasch, jawasch“ (lassan-lassan) a magán- s közéletből egyhamar el nem tűnik is, az újjászületett ozmán államot egyáltalán nem kell féltetni, hogy az isteni „kadar“-t balul magyarázva, megint vissza talál az ördög párnájára feküdni.

A földi élet követelményeivel szemben támadt közönyért, mily kevésbé okolható maga Mohamed, egész sereg korán-idézet bizonyítja, amelyek tanul-

ezt az érdeklődést benne ébrentartani s folyton nagyobbra nevelni, velők a bibliát megismertetni, annak áldásthozó magvait szívök termőföldjébe elvetetni, a mi szent kötelességünk. Ma már, sajnos, kiment a divatból s csak nagyon kevés családnál gyakorolják a régi protestáns családok szép szokását, az esténként való bibliaolvasást és éneklést. Az ú. n. régi bibliás családok és emberek ma már népünk körében csak fehér hollók. Pedig nagyon jól tudjuk, hogy az Isten igéje, Krisztusnak minden szava élet és világosság, erőt, bizalmat, kitartást és bátorságot adó, tiszta erkölcsöt, lelkiismeretességet, kötelességtudást és tiszta jellemet kölcsönző és teremtő. Ezért van olyan nagy különbség ember és ember, családok és családok között, a szerint, amint az Isten igéjének hódolnak, azt szívök szerint követik, annak világosságánál járnak vagy pedig nem.

Ezért kell népünket a biblia szellemében nevelni, a biblia tartalmával, szellemével minél behatóbban megismertetni. Ezért olvastam én oly nagy örömmel s ezért gyakorolt rám oly mély hatást a debreczeni lelkészi kar fentemlített határozata.

S amennyiben már eddig is az adventi és böjti napokban hetenként egyszer tartottam biblia-olvasást rövid magyarázat kíséretében, most felbuzdítva és felbátorítva a debreczeni határozattól — minden

sága szerint az isteni eleve tudás hite az emberi akaratszabadságot és felelősséget nem szünteti meg. Beszélük, hogy egyszer az Isten követéhez elment valaki és kérdezte, béklyót tegyen-e a tevéje lábára és őriztesse, vagy kötőfék nélkül elcsapja szabadjára, az Isten oltalmába ajánlva. Mohamed felelé: „Kösd meg a tevédet és aztán bizd az Istenre“. Ezen az elbeszélésef alapszik a török közmondás: „előbb kösd jászolhoz a szamarad, aztán ajánld az Isten kegyelmébe“. Istennek áldása s az ég segítsége független az ember gondosságától, tevékenységétől, kötelességtudásától, a muslim hit szerint. Innen eredt az a szép szó, melyet a szultán 1915 április 15-én az elibe bocsátott hírlapírókhoz intézett: „Minden „Kadar“, ám mindamellet szüntelen dolgozni kell“. Végezetül a próféta egy kis mondása tegyen bizonyosságot az izlam fejlett, gyöngéd erkölcsi erejéről: „Mondjam-e nektek, melyik tett különb minden imádságnál, böjtnél és alamizsna-osztogatásnál? Ha valaki két ellenséget összebékít“. „Nem jut az a paradicsomba, aki kárt okoz a felebarátjának“. Amelyikünk egy árvának a fejét megsimogatja, minden szál hajért, amihez a keze hozzáért, egy fénysugár jut majd neki a feltámadás napján“. Minden dolognak meg van a maga kulcsa; a paradicsom kulcsa: „a kicsinyek- és szegényeknek a szeretete“.

Fejér Lajos.

iniciativa nélkül ugyanis tartózkodtam ilyen általános újítástól — a debreczeni határozatnak szószerűből való ismertetése után, január hóban megkezdtem a reggelenkénti bibliaolvasást s folytattam ezt minden reggel husvétig, sőt husvét után hetenként 3-szor — bűnbánati héten minden reggel — pünköstig.

Nagy horderejűnek tartom egyházunk belső életére ez újítás általános elterjedését, miért is közlöm e téren egyházamban újév óta szerzett tapasztalataimat.

Ismertettem tehát a szószerűből a kérdéses debreczeni határozatot s megkezdtem január közepén a reggelenkénti bibliaolvasást, hozzáfűzve a tizparancsolatnak és apostoli hitformának hétfői és szombati felolvasását, mit szintén helyesnek, szükségesnek és üdvösnek tartok.

A külső eredmény — még a mostani nehéz idők szülte buzgóság mellett is — meglepő volt. Az első hétfő reggelen, különösen asszonyok és leányok, — hiszen férfiak hol vannak most, — annyian jöttek templomba, mint vasárnap. Gondoltam, hogy ezt talán csak az ujság ingere okozta. Kellemesen csalódtam. A templom-látogatók száma egészen husvétig alig-alig csökkent. Ennyit a külső eredményről. Más oldalról észleltem, tapasztaltam, sőt nyilatkozatokból tudom, hogy a köznapi istentiszteletek rendjében ez újítás hallgatóim tetszését megnyerte, sőt az intenzívebb egyházas élet, buzgóság fejlődésének, új életrekeltésének, az igaz keresztyéni és krisztusi érények buzgóbb és behatóbb gyakorlásának jelei észlelhetők.

Nagyon természetes, hogy kisebb falusi gyülekezetekben, mint az enyém is, hol a nép földműveléssel, mezei munkával foglalkozik a nagyobb munkaidő beálltával: május vagy június 1-től október, esetleg november 1-ig a köznapi bibliaolvasás megszüntetendő, mert abban az időben a dolog természeténél fogva nem lehet hallgatója.

Megjegyezni óhajtom még, hogy a bibliaolvasás mikéntjére nézve teljesen egyetérték F. Varga Lajos lelkész társammal. Még januárban, már néhány reggeli bibliaolvasás meggyőzött arról, hogy nem elég a cél elérésére a bibliai résznek egyszerű, sablonos felolvasása s önkéntelenül is mindig fűztem hozzá néhány magyarázó szót s tanúlságra intő figyelmeztetést, mit hallgatóim nagyon szívesen vettek. Különben is számos olyan hely van a bibliában, mely hallgatóim előtt megmagyarázandó s csak így válik rájuk nézve teljes értékűvé, tanúlságossá.

És még egyet! Minden dolognak kettős oldala van! Itt is: aki tanít, tanul is.

Ma nem tudom, mily mértékben tanítják a bibliát s gyakorolják annak olvasását és magyarázását theologiai akadémiáinkon, de bizony őszintén megvallva az én theologus koromban kevesen lapoz-

gatták a bibliát a héber ószövetség és görög újszövetségen kívül, melyekből néhány kaputot lefordítottunk s megtanultunk. Ezért pedig nem a tanárok, hanem inkább a rendszer volt a hibás. Így természetesen bibliai ismereteinket, jártasságunkat a gyakorlati életben kellett megteremtenünk. De vajjon sok lelkésztársam, akit lenyűgöz, a röghöz köt a szűkös viszonyok között élő papi család mindennapi terhegondja, rendelkezik-e elég idővel s elég lelki erővel ennek megvalósítására?

Míg, ha a bibliaolvasás általánossá válik, a költelességérzetből és ambícióból táplálkozó naponkénti bibliaolvasás, a felolvasandó és megmagyarázandó résznek megválasztása, áttanulmányozása, nem kis mértékben növeli napról-napra biblia-ismeretünket, alakítja át lelki világunkat, tesz bennünket erősekké, hogy lennénk a gyengéknek erőssége, az elesettek felemelője, a bánkódók és kesergőknek erős lelkű vigasztalója.

Mindezeket figyelembe véve, örömmel olvastam a debreczeni egyházmegye lelkészi közértekezletének e tárgyban hozott határozatát s nagyon üdvös és közegyházi életünkre rendkívül jótékony hatással lenne, ha e nagyfontosságú ügyet, — addig is, míg az új liturgiai szabály életbe lép, — lelkésztársaim és a lelkészi értekezletek minél nagyobb mértékben felkarolnák.

Szabó Aladár,

apagy református
lelkész.

Bibliaolvasás.

E becses lap 1914. évi 6. számában „Egységes liturgia” című prozopozíciómban említettem, hogy a bibliának hétköznap délelőttökön ima utáni olvasását be kellene illeszteni istentiszteletünk rendébe, keretébe, mert ennek történeti alapja is van és a vallásos buzgóságot is fokozni fogja.

A keresztyénség első századaiban bibliaolvasás is képezte egyik alapját az istentiszteletnek. Én tapasztalatból tudom és hiszem, hogy ha a biblia olvasása az egész vonalon el lesz rendelve a hétköznap istentiszteletek alkalmával, az be fog válni s elő fogja mozdítani a vallásos célt. Egyházamban én régebben behoztam a hétköznap adventi istentiszteletek alkalmából a bibliaolvasást, akként, hogy minden hétfőn és szombaton délelőtt imádság után bibliaolvasás volt; szerdán pedig karácsonyig bibliamagyarázat. Azonban a tanító panasza-zavára, mely szerint a mindennapi templombamenetel, a bibliaolvasás és magyarázat a tanítási idejéből sokat elrabol, felhagytam a bibliaolvasással a templomban, csak a szerdai bibliamagyarázatot hagytam meg. De ünnepek 3-ad napjain délelőtt 40 év óta itt olvastatik az alkalmi rész a bibliából.

Nagyon jól esett olvasnom a debreczeni református lelkészi értekezlet gyűlési jegyzőkönyvéből, illetve jegyzőkönyvi kivonatából, hogy a debreczeni és nagyrábéi egyházakban a hétköznap istentisztelet rendébe be van véve a biblia olvasása, még pedig a debreczeni egyháznál levő régi módnál helyesebben, amennyiben a bibliát most már nem tanuló olvassa gyorsan harangozáskor, hanem az istentisztelet keretében, az istentiszteletet végző lelkész vagy segédlelkész és hogy az istentisztelet rendébe, keretébe a debreczeni református egyház felvette a szintén történeti alappal bíró 10 parancsolat és apostoli hitvallás felolvasását is, mert azzal az én prozopozícióm-ból kettőt elfogadva látok, mit a zsinat is minden biztonnyal elfogad és kötelezővé fog tenni.

Azonban én még nem leszek teljesen megelégedve azzal, hogy a biblia hétköznap istentiszteleteken olvastatni fog a templomokban; hanem olvastatni szeretném az iskolákban is. De itt felteszek egy különös kérdést, miből olvastassunk az iskolában bibliát, mikor nincs az iskolának, nincs a tanítónak bibliája. És ez szomorú dolog és szomorú kérdés. Mert, habár kérhet a tanító a paptól, esetleg másoktól, tehát pótolhatatlan hiány nem lenne; de szomorú dolog, szomorú kérdés ez, hogy miért nincs bibliája az iskolának, holott lennie kellene, mert erre a vallástánításnál is igen nagy szükség van?

Felidézem emlékembe azt az időt, a 60-as éveket, amidőn én elemi iskolába jártam. Ekkor, kivéve a téli hidegebb napokat, minden vasárnap délelőtt templomba kellett járni, nemcsak hétköznapokon, a III. és IV. osztálybelieknek és kijöve a templomból, iskolába kellett egyenesen menni, hol a tanító előbb énekeltetett, imádkoztatott és bibliát olvastatott. Megkérdezte: honnan vette fel a lelkész az alapigét és ezt a részt is felolvastatta a bibliából.

A tanító vallástani órán a vallásból kihagyott leckét előbb elmagyarázta és szentírásbeli alkalmi helyeket olvastatott fel a bibliából; és énekeskönyvünk alkalmi énekeit énekellette, mint erősségeket, bizonyítékokat. Ez a helyes vallástánítás csakis. Nem hinném, hogy mindenütt így kezelnék most a vallástánítást.

A biblia megszeretését a biblia olvastatásával az iskolában kell megkezdeni, folytatni az ismétlő-iskolában és a templomban. Így lehet vallásos egyháztagokat nevelni.

De hát hova lett az iskolából ez a jó, a vallásosságot előmozdító szokás? Kiveszett. Hol van ez már meg? És miért nincs meg? Miért engedték ezt megsemmisülni a vallásosság nagy kárára?

A római katolikusoknak van egy jelvényük: a kereszt; mit minden intézményünkben ott látni, még ha nem vallásos intézmény is az.

A mi jelvényünk, szimbólumunk: a biblia.

Miért nincs meg az minden iskolában és miért nem rendeltetik el, hogy az a tanító asztalán, vagy katedróján ott legyen? Talán nincs rá szükség? Ha megvizsgáljuk, hogy hány iskolának van bibliája, vajmi keveset találunk. Hát nem szégyen ez?

Ha a biblia a szimbolumunk, akkor legfőbb helye van a templomban a szószék támláján, annak mindig ott kellene lenni. Az iskolában, a családban is meg kell lenni annak.

A vallás tanításánál mindig kéznél kell lenni a bibliának, hogy abból az iskolában a vallásból tanultakra vonatkozó alkalmi lokusok, bibliai versek, akár részek felolvastassanak. Ha a vallásosság hévmérőjét. — mely nagyon kezd leszállni, — feljebb akarjuk emelni: akkor elő kell venni azokat a régi és akkor bevált, — de a divatból már majdnem egészen kiment vallásosságra vezérlő eszközöket és módokat, amilyen a bibliának az iskolában és a templomban olvastatása; mert csakis így lesznek egyházunk tagjai biblikusok, bibliát olvasni szeretők és ezáltal vallásosak, mint voltak a mostan élő idősebb egyháztagoknak szüleik és a fiatalnak nagyszüleik.

A vallásosság előmozdítása szempontjából hiszem, hogy főhatóságaink intézkedni fognak, hogy minden egyház szerezzen be egy teljes bibliát az iskola részére és abból a vallástani órán a tanító a tanított vallásigazságok és evangéliumi történetek stb. erősségére bibliai alkalmi citátumokat olvastasson az iskolásokkal a bibliából és alkalmi énekeket énekeltesen.

Bélavári.

Közélet

A tiszántúli egyházkerület 46—1916. számú végzése.

„Olvastatott a nagybányai egyházmegye közgyűlésének 1916 május 5-én 15. sz. alatt kelt határozata az *egyetemes adócsökkentési segélyalap* ügyében a legközelebbi egyházi törvényhozás elé terjesztendő indítvány tárgyában. Egyházkerületi közgyűlésünk az indítványt a zsinati előmunkálatoknál tárgyalás végett az egyetemes konvent elé terjeszti“.

Hozzuk világosságra a nagybányai egyházmegye jegyzőkönyvéből, mit rejt magában e szükségzavú határozat, hogy megismervén a konventi és zsinati tagok, előkészülhessenek annak megvitatására, mert sokszor megtörténik, hogy a kész előadói javaslat felett könnyedén átsiklik a gyűlés tagjainak fáradt figyelme és az előadó egyéni véleménye a legközérdekűbb dolgokat is agyonüti bizonyos matematikai mérlegre, vagy rendkívüli viszonyokra hivatkozással. Az egyetemes konvent 160—1916. számú határo-

zatában, máris rémit ilyen dolgokkal: „a lejáró ciklusban érvényben volt megállapítások tartassanak a ciklus végén túl is érvényben“, „az egyházközségek normálköltségvetését a jelenleg érvényben álló megállapítások szerint készíttesse el“. Szegény alsó-, felső-, ó- és újkakasfalvi kollegáim, úgy-e rémüldöztök velem együtt: horribile dictu. Epedve számlálgatjuk a napokat, mikor üt végórja a 11 filléres búza, 9 filléres rozs és 6 filléres tengeri megváltási áraknak és ime, mily kinosan ébreszt föl bennünket ábrándozásunkból a konvent elé tárt előadói javaslat.

Agyongyötört vakasfalvi kollegáim vigasztalódjatok, nincs végleg eltemetve a dolog, a fenthiavatott egyházmegyei határozatban foglalt indítvány éppen ezzel a kérdéssel is foglalkozik és mint láthatjátok, a tiszántúli egyházkerület jóvoltából az egyetemes konvent színe elé kerül az ismét egyéb szükséges dolgokkal, csak tartassatok ki a Csabay Pálokkal (l. a Lelkészegyesület 1915. évi 46. és 1916. évi 32. számát) a végső győzelemig.

A nagybányai egyházmegye határozata ez:

15. A lelkészegyesület az adósegélyezésnek 1918 január 1-én beálló új ciklusa keretében leendő megvalósításra vonatkozólag a következő határozati javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé: „Egyházmegyei közgyűlésünk az 1917. évi zsinaton módosítandó egyházi törvények által az adócsökkentési segélyakció decentralizálását a gyorsabb és behatósabb kezelés szempontjából szükségesnek tartja, még pedig minden egyházkerületben oly segélyalap előállításával, hogy a termények megváltási összege minden évben az előző évi átlagos értékelés szerint igazodhassék, ami lehetővé tenné az adósegélyes egyházak lelkészeinél bármilyen viszonyok között a drágasági pótlék nélkülözését. Ugyancsak az 1917. évi zsinaton módosítandó egyházi törvényekben, mint rendes egyházi adó által fedezendő szükségletek, vétessenek föl: 1. a rendes lelkészek, hitoktató lelkészek, énekvezérek és tanítók részére megfelelő családi pótlék; 2. a kántor-tanítók részére legalább 240 K külön kántori tiszteletdíj mindenütt, ahol eddig az nem volt biztosítható az 1913. évi XVI. t.-c. 25. §-a miatt, mely szerint „ha az iskolafenntartó által részére biztosított tanítói fizetés 1000 K-nál kevesebb, a tanítói és kántori járandóságok 1000 K erejéig együttvéve tanítói fizetésnek számítandók“; 3. az igazgató-tanító részére, — ahol ez állás szerelve van, — 200 K igazgatói tiszteletdíj. Ezek, mint rendes szükségletek, felvételvé a normális költségvetésbe, tekintet nélkül arra, hogy az előző 5 évi költségvetésben és számadásokban szerepeltek-e vagy sem, adócsökkentési segélyből nyerjenek ki-elégítést, amennyiben azoknak az egyházközségek a rendes adókulcs életbeléptetése mellett nem tudnak megfelelni“. Egyházmegyei közgyűlésünk az egyház-

községek, a lelkészek, énekvezérek és tanítók érdekeit féltő gondossággal körülbástyázó javaslatot határozati erőre emeli s a következő zsinaton leendő tárgyalás végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

Nem merítem ki teljesen a tárgyat, hogy másoknak is alkalmat adjak a nyilvános hozzászólásra. Jól tudom, hogy a jövő évi zsinaton tárgyalt javaslatokból 1918 január 1-ére még törvény nem lehet, de az egyetemes konvent hivatása, addig is bizonyos modus vivendivel az új ciklus beálltával a visszás helyzetet azonnal megszüntetni a törvény visszaható erejének reményében. Tessék az adósegélyalap feleslegéből, — mint amely arra a célra rendeltetett, — megszüntetni a tökesegélyezést. 1918 január 1-én túl nem vagyunk kötelezve többé a termények eddigi megváltási összegét elfogadni. Exempla trahunt. Ime, Vakszikházán így áll a lelkész helyzete.

Terményjárandóságainak élvezete, ha ugyan annak mondható :

1890 l. búza	á 11 fillér =	207 K 90 f.
510 l. tengeri	á 6 fillér =	30 K 60 f.
	Összesen	238 K 50 f.

Holott a szerényen számított élvezet ez volna :

1890 l. búza	á 30 fillér =	567 K — f.
510 l. tengeri	á 20 fillér =	102 K — f.
	Összesen	669 K — f.

A különbség 430 K 50 fill., melyből a folyó évben 400 K-t háborús-segély címén élvezett és így végeredményében törvényileg megállapított fizetéséből 30 K 50 fill.-t még mindig nem élvezett.

Már most a tanítói állásnál ugyanez a különbség 143 K 50 fill.-t téven ki, az egyetemes konvent 160—1916. számú határozata következtében a vakszikházai egyház tagjaiban a reformáció négyszázados emlékűnépét külön 574 K rendkívüli adó kivételével kell emlékeztetessé tenni. Minthogy pedig a hívek évi rendes egyházi adója 360 K, könnyen rájöhet mindenki, hogy a ma életben lévő 100%-os rendkívüli adó mellett még külön hány %-nak felel meg 574 K. Már pedig mind hirdethetik monumentális épületek a reformáció négyszázados fennállását, ha az ötödik századot 200—300%-os rendkívüli adóval kell megnyitni a vakszikházai és vakszikházai egyházaknak. Azt mondhatjuk rá : „Fenn az ernyő, nincsen kas”.

Videant consules.

Vakszikházai.

Irodalmi szemle

A gyülekezeti igehirdetés elmélete.

Irta : Dr. Ravasz László, kolozsvári theologiai professzor.

A parochiális könyvtár bizottsága egyre küldözgeti parochiánkra könyveit, mi meg egyre elhelyezük azokat a könyvtárba, anélkül, hogy legtöbbször el is olvasnók azokat. Magam is ilyenformán jártam el. Nem érdekelték valami nagyon és ha itt-ott egyikbe-másikba belenéztem, hamar félretettem. Alig kötötte le egyik-másik a figyelmemet.

A Ravasz László könyvével azonban másként jártam. Kinyitom, olvasgatom ; megkap, megragad. Nem tudtam letenni, el kellett olvasnom. Sőt tollat kellett ragadnom és bizonyosságot tenni róla e néhány sorban. Valami világos fej, szerencsés kéz ez a Ravasz. Ki tud világosan, okosan, felvilágosítólag írni.

Mily nagyszerű meghatározása például a valásnak :

„A vallás viszonyban élés”. „A jobb világ után való vágy, váltság utáni vágy. A vallás központi vonása a váltság. A vallás tehát a való világból a kellő világba való áttejődés, melybe új tevékenységgé válik egész lényünk”.

„A keresztyénség az Istennel való élet-viszonyt, szeretet-viszonynak tartja (2. l.). E viszony vége : a szeretetből való szolgálat. A szeretet addig, míg csak érzés, nem igaz szeretet. Igaz szeretet akkor lesz, ha gyakoroltatik (4. l.)”.

Igazi lelkészi tár. Megmondja, mit prédikáljunk, mi legyen beszédünk tárgya minden alkalommal érthető világosan. Például temetéseknel : bizonyosság, szeretet, részvét. Templomi igehirdetésünk pedig legyen az *átélt üdv igazságok hirdetése*. Jegyezzük meg itt e szót *átélt*. Isten ígéje nem más, mint Istennek a megfeszített s feltámadott Krisztusban kijelentett üdvakarata, úgy, amint az egy keresztyén személyiségnek, az igehirdetőnek *átélésében* nyilatkozik (295. l.).

Az itt nyert képzetekből egész életen át prédikálhatunk megkapóan, megragadóan ; például csak a synoptikusokról kifejtett nézetét olvassuk el :

Nagy igazságokat mond rövid odavetett mondatokban. Például : „Az egész világ értéke ingyen sem fogható az új élet egyetlen szeméjéhez sem (320. l.).

„Ami érettünk történt, történjék az bennünk (a jézusi élet élete“ 364. l.).

„Hit, lelki kapcsolat az élet fejedelmével (365. l.). A nemzeteket az ethikai érték tartja fenn s ez az érték nem önmagának magasztalása, szájhösködés és szomorú lengyel-dicselkedés, hanem nagyon reális hatalom, mely jelzi mi van meg és még mi hiányzik

belőle (370. l.). Nagy háború vagy csodálatos újjá-
születést hoz, vagy közelebb megyünk általa a ha-
lához”.

Ő és új eszméket ad. Például a törvényre és evan-
géliomra nézve új viszonylatot mutat. Nem mondom,
hogy Ieszűrt, teljes igazságok, de mégis olyanok, me-
lyeken sokáig rágódhat még a theologia.

„Zsidó önző, élvező, keresztyén önzetlen, le-
mondó” stb. Egy gondolatával sokszor egész evolu-
ciót idéz elő az emberi lélekben. Például a christo-
logiai gondolata, Jézus abszolutsága, Jézus történeti
alakja. Metafizikai irány, történeti relatív irány, ez a
két egymással ellenkező hatású tendencia. Az első
minél távolabb akarja az embertől a vallás tárgyát
emelni, a másik közelebb akarja hozni a valóság ér-
dekében. A metafizikai irány e tételben csücsösodik
ki, hogy Jézus Isten; a történeti irány; hogy Jézus
ember.

Sokszor kegyetlen, de nem bántó szárkázmussal
tárgyalja sok lelkésznek azon eljárását, hogy far-
sangan mulatozásról beszél. „A karácsony utáni va-
sárnapokon — mondja — a Jézus életének első felét
állítsuk hallgatóink elé és lehetőleg sorozatos képek-
kel vezessük be őket Jézus világába, ahelyett, hogy
félkegyelmű szószátyárkodással — more patrio — a
farsangról s a mulatozás határaitól kotyogjunk”.

Az évszakos prédikációkat is elítéli, mint ame-
lyekben rendszeren a keresztyén élet, tapasztalat és
theologiai gondolkodás hiányát takargatja egy pe-
nészes papi romantika hangulat kergetése. Kikél a
hiú, primadonna-papok ellen is (373.) és azon refor-
mációi ünnepély ellen, hogy csak negativumokat
vágunk pápás atyánkfiai fejéhez és nem vésünk pozi-
tívumokat atyánkfiai szívébe (371.).

Azonban nemcsak azt mondja meg, mit prédi-
káljunk, hanem azt is, hogy hogyan prédikáljunk?
Hogyan használjuk fel prédikálásunkhoz a synop-
tikusokat, jánosi, páli leveleket, zsoltárokat, Dávid
és az Úr Jézus életét.

Igazán ennek a könyvnek kellene lenni Isten
igéje mellett a mi breviáriumunknak, mert ez hihe-
tetlen módon megtermékenyíti az agyat és képesít
predikáció írására, ami eléggé nem becsülhető
előnye különösen nekünk idősebb lelkészeknek, kiket
valami nagyon szegényül bocsátottak ki a theolo-
giáról és pedig úgy, hogy legalább fele részünk man-
kón jár, a mások által írott prédikációk mankóján.

Helyes látókörből nézi a pietizmust is. Elveiben
elismeri ennek dicséretre méltó voltát, de kivitelé-
ben — írja — kihívja az erősebb kritikát is. Igaz-
ságait nem szopta az újjából, hanem könyvekből,
életrajzokból. Rengeteg nagy tanulmány, tömér-
dek sok olvasottság eredménye e munka. De ezeket
ő feldolgozta, átélte és egyszerű, világos szavakban
kifejezi. A külföldi tudósok után dolgozó embereink-

ben az a baj, hogy az általuk is homályosan meg-
értett igazságokat, még homályosabban adják elő,
úgy, hogy mikor hozzánk kerülnek: egész érhetelle-
nek és érdektelenek. Nem így vagyunk itt. Itt meg-
emésztett igazságok érthető, érdekes módon vannak
előadva.

Mindezekkel azonban nem akarom azt mon-
dani, hogy egy mindenestől tökéletes munka. Fialat
ember munkája, tehát bizonyos ki nem forrtás van
ebben is. Például merész állítás az, hogy az ígéhirdetés
p r ó f é t a s á g. Nem! hisz a neve is ellentmond
ennek. Ígéhirdetés nem próféta-ság, hanem az *ige hir-
detése*. Azért a lelkészek nemcsak *látónak* kell lenni,
hanem *hallónak is*, az Isten beszéde meghallgatójá-
nak. Mi lelkészek az Isten beszédeinek vivői vagyunk
az egyes lelkékhez. Még a próféták is bizonyos tekin-
tetben ezt tették. „Amit Isten szól, azt mondom, —
mondja egyikük (2Kron 18, 13.). Mert mit mond az
írás? — kérdi Pál (Róm 4, 3.). Tudakozzátok az
írásokat, — mondja az Úr Jézus (Ján 4, 39.). Szóld az
ígét mind alkalmas, mind alkalmatlan időben, —
hozzáteszi Pál.

A hallgatók Isten beszédei hallgatói, nem pedig
a próféta, látó pap látomásai hallgatói. „Boldogok,
kik hallgatják az Isten beszédét” (Luk 21, 28.).

Nekünk célunk az ige cselekvésére rábírni hall-
gatóinkat. „Legyetek cselekvői az igének, — mondja
Jakab (1, 22.) — és a hallgatók törekvése megtartani
az igét” (Zsolt 119, 101.).

Azt, hogy Pál is bizonyos hazudozással beszél
(262.), csak lapsus linguae-nek veszem.

Beszédeknél, — mondja Spurgeon — Lectures
to my students (73—76.), fő a tartalom és pe-
dig az evangéliomi tartalom.

Hasztalan a legszebb vetőmag-doboz, ha nincs
benne mag. Annyit ér egy beszéd, amennyi evangé-
liomi igazság van benne. Nem röffel kell mérni, ha-
nem fonttal a beszédet. Evangéliomi igazságok nél-
kül minden beszéd zengő érc és pengő cimbalom.

A beszéd akkor hat legjobban, ha az az *Isten
igéje*. A beszéd magából az igéből nőjjön ki, mint a
friss méz a héjából, rózsalevél ágából. Ajánlom e
szavakat az általam megdícsért dr. Ravasz szíves
figyelmébe.

Szalay Józsei,

nagybecskereki református lelkész,

Polen, von Lic. Dr. Karl. Völker, Privatdozent
in Wien. Berlin W. 35. Verlag des Evangelischen
Bundes 1916. 8°. 36 lap. Ez az irat olyan szerző tol-
lából került ki, aki a lengyeleket, mint lebergi
honos, jól ismeri és a történelemmel szakszerűen fog-
lalkozik. Írói érdemeit most e kis füzet közreadásá-
val gyarapította, ismertetvén sine ira et studio a len-
gyel keresztyénség történetét. A munka négy részre

oszlik és szól elsősorban a Piast dinasztia (4—10.), azután a Jagellók (11—20.) és a szabad királyválasztás korszakáról (21—31.), végül az utolsó részben Lengyelországnak a három osztozkodó hatalom uralma alatti sorsáról (31—36.). Már maga a helyes felosztás és a részarányos taglalás, de még inkább a belső tartalom megérdemli az érdeklődők teljes figyelmét. A mű a Volksschriften zum groszen Krieg háborús füzetsorozat 77. és 78. számát tölti meg és 20 pfennigért kapható. Ajánljuk a szakkörök figyelmébe.

Ösvény. A Luther-társaság folyóirata. Szerkeszti Kovács Sándor theol. akad. tanár. 1916 január—július (IV. évfolyam, 1—2. füzet). Ennek az évnegyedes folyóiratnak csaknem tíz ivre terjedő, 152 lapnyi vaskos füzetét kaptuk a napokban. A kettős szám nemcsak külsőleg, hanem belsőleg is figyelemre méltó. A bevezető dolgozat a Drummond munkája: Békesség néktek, amelyet Lukácsy Imre lelkipásztortársunk fordított le élvezhetően minden olvasó lelki gyönyörűségére és épülésére. A következő két cikk: Kapi Béla, Hazafiság és keresztyénség, Pröhle Henrik, A szülői szem, a pozsonyi bőjti protestáns-estékre szánt és ott elmondott tartalmas felolvasások; ezeket követi dr. Králik Lajosné, Szelényi Gizellának Pozsonyban, folyó évi február hó 19-én tartott értékes felolvasása, amelynek tárgya a nők szeretetmunkája a kiskorú bűnösökért. Kajlós (Keller) Imre „Böhm Károly és a háború” címmel értekezik, felmutatva, hogy a nagy filozofus az örök béke rajongói közé tartozott. Weiszer Róbert, Egy kevésé ismert Thököly-dramáról ír, H. jegy alatt pedig a zay-ugróci gróf Zay könyvtárból közölve vannak II. Petróczy István és Révay Erzsébet levelei (befejező közlemény). A cikkek sorát Bán Aladárnak finnől átdolgozott „A pusztulás után” című rajza fejezi be. Ezután Vargha Gyula, Szaboleska Mihály és Gyóni Géza legújabb köteteiből olvasunk néhány költeményt, míg a füzet az Irodalom és Szemle rovatok zárják be.

A Debreczeni Lelkészi Tár folyó évi 8. száma szívesen fogadott vendégként pontosan megjelent a rendes terjedelemben. Az I. részben, tudniillik a Theologiai Értesítő rovata alatt folytatólagosan és befejezőleg közölve van Erdős Károly értekezése „A három első századbeli keresztyén irodalom áttekintése” címen, amelynek során jelenleg szól a szerző a III. század végéig élt egyházi atyák irodalmi működéséről és az erre vonatkozó rendkívül gazdag irodalmi feldolgozások, ismertetések, tanulmányok, kiadványok értékéről. Ugyancsak itt kezd meg Deák János „Az ótestamentomi írásmagyarázat, Izrael története és az ótestamentomi bibliai theologia újabb irodalma és problémái” című értekezését. A Theologiai Értesítő eme tartalma, mint

önálló kiadvány 8. száma külön is megjelent. A II. rész beszédeket és imádságokat tartalmaz különféle istentiszteleti alkalmakra. Nagybőrből az ifjú és középkorú lelkészi nemzedék tagjai buzgólkodnak ezen a téren is, nevezetesen Bodor János, Juhász Samuel, Marjay Károly, Rédey Károly, Szigethy Károly és dr. Tüdös István tiszáninzeni érdemdús püspökünk. A Debreczeni Lelkészi Tár havonként jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 14 K, negyedévre 4 K. Az ORLE. és MELE. tagjainak egész évre egyszerre előfizetve 12 K. A Theologiai Értesítő külön egész évre 5 korona.

Jézus Krisztus jó vitéze. Baráti útmutató a református lelkipásztori pálya előkészületeihez. Írták: Imre Lajos, Makkai Sándor, Révész Imre és Vásárhelyi József. 1916. Szerzők sajátja. Kapható Kolozsvárt, Bocskay-tér 1. sz. Ára 1 K 20 fill., postán küldve 1 K 30 fill. A hét erdélyi kálvinista kollégium nemes ifjúságának hiv rokonérzettel és szolgálatkész indulattal ajánlja e könyvet négy öreg diák. Ez a kis-könyv nem „theologiai encyklopaedia” akart lenni, amint hogy senki sem mondhatná róla, hogy az, vagy afajta, hanem olyan ébresztő kalauz, amilyenre a lelkészi pályára lépni szándékozó ifjaknak szükségük van, mielőtt pályaválasztásuk alkalmával elhatároznák magukat pro vagy contra? Hat szakaszba osztva szólanak a szerzők: 1. a kálvinista lelkipásztor (1—13. l.), 2. a lelkipásztor és a biblia (14—29. lap), 3. a lelkipásztor és a történelem (30—57. l.), 4. a lelkipásztor és a filozófia (58—78. l.), 5. a lelkipásztor gyakorlati munkássága (79—90. l.) címek alatt, míg 6. tételül dr. Révész Imre megszívlelésre méltó és önbírálatra, önismeretre serkentő intelmeket közöl, levél alakjában, a theológiára lépni óhajtó ifjakhoz (91—105. l.). Aki ennek a kis könyvnek a célját meg akarja ismerni, az olvassa el s ha meg is értette, ám gondolkozzék róla és ahozképest cselekedjék.

Az ígéhirdető folyó évi 9. füzete a következő tartalommal jelent meg: Nánay Béla: A haladás ellen-ségei és barátai. Iskolai év kezdetén; dr. Tóth Lajos: A külső és belső ember harca. Vasárnap; Kiss Samu: Imádkozzunk! Háború idején; Peti Lőrinc: Az Istennel tusakodó ember. Háború idején; Duszik Lajos: A hódító szolgálat. Háború idején; Csernák Béla: A szem. Vasárnap; Jancsó Sándor: A keresztyén lelkület ismertető jelei. Vasárnap. Előfizetési díja: egész évre 12 K, félévre 6 K, negyedévre 3 K.

Halottaink

Mizsák András barkaszói lelkipásztor, életének 32., házasságának 6. évében, hosszas, nehéz szenvedések után, augusztus hó 25-én délelőtt elhunyt. —

Boldogult lelkészársunkat özvegye, két kis árvája és nagyszámú rokonsága és sógorsága gyászolja.

Legyen áldott emlékezte!

Különfélék

Krisztus koporsója.

Szász népmonda

Erdély egyik falujában történt.

Összeült a három nyelvű község kupaktanácsa és megállapította, hogy hát mégsem illő dolog az, hogy Krisztus Urunk koporsóját a mohamedánok birodalmában őrzik, holott ők is szívesen helyet adnának neki. Rögtön ki is küldtek egy három tagú bizottságot azzal a meghagyással, hogy a Krisztus koporsóját hozzák el a falujokba. A paritás elve alapján a három követ közül az egyik magyar, a másik szász, a harmadik pedig oláh volt.

Amint elérkeztek a szent sírhoz és látták előtte a strázsát: nosza a mi magyar hazánkfia hevenyében kirántja az éles fringiját, hogy lekasabolja az őrt.

A szász azonban megragadja és visszatartja, imígy szólván: „Ne olyan hevesen, magyar sógor; fegyverrel nem biztosíthatjuk célunkat. Jobb lesz, ha elmegyünk a város vezetőségéhez és ott szerződésileg tisztességesen megállapodunk. Bizonyos vagyok benne, hogy így célhoz érünk“.

Erre megszólal az oláh: „Nem kell ahhoz se kard, se szerződés. Csak bizátok rám. Ha beáll az éjszaka, ravaszul ellopom“.

Magyarcséke első lelkésze. Megtörtént ezen új egyházközségnek emez örömmünnepe is. Augusztus 6-án történt ez a háborús viszonyok következtében egyszerűsége mellett is lélekemelő és maradandó emlékezetű esemény, amikor ezen járási székhely a különböző felekezetek és hivatalok vezetőinek jelenlétében új tényezővel gyarapodott a kultúra, a felvilágosodás és a magyarság fokozottabb művelésére. Püspök urunkat körülményei akadályozták abban, hogy személyesen hallassa bátorító szavát, de távirata értelmében lelkileg velünk ünnepelt. Délelőtt 10 órára gyűltünk össze az állami iskola tágas termében, mely szorongásig megtelt az egyház híveivel és érdeklődőkkel. Az alkalmi énekvers után Böszörményi Lajos esperes értelemhez és szívhez egyaránt szóló beszédben körvonalazta a lelkészi állás és hivatal hatás- és munkakörét és ezekből folyó tisztességét és felelősségét. Újabb énekvers után az új lelkész, Kalas Ferenc, mondotta el Nehém 2, 17-en épült valóban alkalmi beszédét, melyben vázolta a hamvaiból felépült egyház szomorú múltját és a fölépülés után szép reménységgel biztató jövőt. A szépen, megfelelő organummal előadott beszéd mély

hatását mutatták a könnyek, melyeket a hallgatók szemeiből előcsalt a visszaemlékezés és a jövőre való együttes erős elkötelezés. Végül Polgár Gyula felügyelő-lelkész alkalomszerű áldással adta át a gyülekezetet az új lelkésznek. Az ezután tartott presbiteri gyűlésen, — melyet ünnepiessé tett Fekete Gyula missziói felügyelő-lelkész előadása a missziói tevékenység nagyfentosságáról, mely ime összeszedi és életrekelte az elszórt csontokat, — táviratilag üdvözöltük püspök urunkat, kerületi és megyei világi vezetőinket és elrendeltük az egyház hivatalának átadását. Így a lelkiek rendben lévén, a kaszinó helyiségében gyűltünk össze, hogy a magyaros vendégszeretettel, jó kedéllyel és tanúságos, valamint szellemes dikciókkal is fűszerezett ebédrel delectálja magát a szép számmal egybegyűlt intelligencia. — Kívánunk az új egyháznak erősödést, gyarapodást, első lelkészének sikerdús munkálkodást, mindkettőnek pedig Istentől gazdag áldást. (p. g.)

Könyves Tóth Kálmán, a debreczeni egyház köztiszteltől és szeretettől környezett lelkipásztora, a múlt augusztus hó 31. napján töltötte be életének nyolcvanadik esztendejét. Ebből az alkalomból a debreczeni felső leányiskola és tanítónőképző-intézet növendékei javára, a nevét fenntartó már régebbi alapítvány gyarapításául ezer korona ösztöndíj-alapítványt tett, melyet az intézeti igazgatótanács és a presbiterium méltó köszönettel fogadott és mint áldozatos tettet meg is örökölt a nemes és kegyes alapítókról szóló aranykönyvben. Még bőven ráérünk, hogy a testi, szellemi ereje és munkabíró képessége legjavában tevékenykedő, országos nevű Könyves Tóth Kálmán lelkipásztornak érdemeit méltassuk; erre majd sort keríthetünk évtizedek múltával is. Jelenleg a legőszintébb szívvel üdvözöljük és életére, családjára, működésére Istentől továbbra is bőséges kegyelmet és áldást kívánunk.

„A magyar református birtokpolitika“ c. cikkeim kiegészítéseképp közlöm, hogy Hegedüs Loránt, ki eddig a birtok szabadsága mellett kardoskodott, megengedhetőnek tartja azt, hogy a *törzs öröklésről Sebes Dénes* által készített s már a földművelésügyi miniszterhez benyújtott törvényjavaslat a Házban előterjesztessék s így ezzel egy fokkal közelebb jutottunk a telepített birtokok megköttöttségéhez s ezzel a magyar reformátusság megerősödéséhez. — Szalay József református lelkész.

Hírek a debreczeni egyház köréből. A presbiterium augusztus hó 30. napján tartott gyűlésében az egyházkerületi világi tanácsbírói állás betöltését illetőleg, a maga tíz szavazatát teljes egyhangúsággal Márk Endre udvari tanácsos, debreczeni polgármesterre adta; továbbá örvendetes tudomásul vették, hogy Könyves Tóth Kálmán lelkipásztor a nevére tett régebbi alapítványt ezer koronával gyarapította.

rapította. Megválasztották tanítóul Újvárosi Kálmánt, tanítónökül pedig Horkay Irént, Katona Erzsébetet és Konrád Irmát. Elhatározta a presbiterium, hogy a felsőbb leányiskola első párhuzamos osztályát megszünteti és e helyett a **polgári leányiskola első osztályát most szeptemberben megnyitja**, úgy, hogy ezt az új intézményt fokozatosan teljesen kiépíti. Ez rendkívül fontos, korszerű és áldásos intézkedés. Ezentúl tehát a debreczeni egyháznál a leánynevelés és oktatás céljára a következő intézmények fognak szolgálni: 1. Négy osztályú elemi, amelyre mint alapra épít 2. a négy osztályú felső leányiskola, 3. a leánygimnázium és 4. a tanítónöképző, amelyhez járul mostantól kezdve 5. a polgári leányiskola. E korszerű és szükséges reform életbeléptetését őszinte szívvel és örömmel üdvözöljük. Az így nélkülözhetetlen tanerők szaporítását megállapították és egyelőre a polgári leányiskolánál négy helyettes tanítónőül megválasztották Balázs Katalint, Csernátoni Johannát, Máyerszkyne Bunyitay Klárát és Kertész Ilonát.

A debreczeni református felsőbb leányiskolában, leánygimnáziumban, tanítónöképző-intézetben s a vele kapcsolatos elemi iskolákban a beiratkozások szeptember 11-én délelőtt 8 órakor kezdődnek és tartanak délelőttönként szeptember 15-ig. Ezeket a napokon délutánonként lesznek a felvételi, különböző, javító- és magánvizsgák. Az iskolai év szeptember 18-án nyílik meg.

A debreczeni református főgimnáziumban a tanév megkezdését a kormány intézkedéséhez képest szintén elhalasztották. A tanulókat szeptember 8—15. napjain írják be, a tanév ünnepélyes megnyitása 16-án lesz. A tápintézet szeptember 11-én nyílik meg. A bentlakásra felvett tanulók szeptember 11-ike előtt ne jelentkezzenek, mert nem bizonyos, hogy a katonaság által használt helyiségeket előbb ki lehet-e takarítani. Ezek a tanulók, ha még nincsenek beírva, szeptember 15-ig beiratkozhatnak. A vizsgálatokat a következő rendben tartják: szeptember 8-án az I—VII. osztályba lépők felvételi (különbözeti) vizsgálata, szeptember 9-én az I—IV. osztálybeli, 11-én az V—VII. osztálybeli tanulók javító-vizsgálata, szeptember 12-én az I—IV. osztálybeli, 13-án az V—VII. osztálybeli magántanulók vizsgálata. A VIII. oszt. magántanulók vizsgálata szeptember 5-én, az írásbeli érettségi vizsgálat szeptember 6., 7. és 8. napján, a szóbeli érettségi vizsgálat szeptember 11-én lesz. Teljes érettségi vizsgálatra szeptember 5. déli 12 óráig, javító érettségi vizsgálatra szeptember 10. déli 12 óráig lehet jelentkezni.

A debreczeni református tanítónöképző-intézet megnyitása szeptember hó 16-án lesz. A beiratkozások szeptember 11—15. napjain történnek meg. A pót- és javítóvizsga 12-én tartatik meg.

A lelkészépzőintézetben a pót- és javító-kollokviumokra szeptember 11-ig kell jelentkezni a lelkészépzőintézeti igazgatóság helyiségében. A pót- és javító-kollokviumok 13-án lesznek.

A vihardúlta balkányi károsult egyház felsegélyezésére újabban adakoztak: Gödény Ferenc hajdusámsoni birtokos 1000 K, Szabó Lajos helybeli presbiter 100 K, a nagydobosi református egyház 120 K 90 fill., a buji testvér-egyház 100 K, a Leányegylet gyűjtése 340 K, óvodai ünnepély jövedelme 156 K 60 fill., továbbá nagyhodosi egyház 15 K, máramarosszigeti 85 K, eöri egyház 10 K, a gégenyi 66 K, nyírmadai 66 K 20 fill., kállósemjéni egyház és lelkész 15 K, Hajdusámszon 12 K, Nagyhalász 60 K 80 fill., Nyíracád 16 K 68 fill., Mérk 16 K 40 fill., karászi egyház 8 K, rohodi egyház 10 K, piricsei egyház 3 K 12 fill., kisvarsányi egyház 10 K 33 fill., Erábrány 2 K, vajai egyház 22 K, Lórántháza 10 K, Dancsháza 17 K 90 fill. E helyen is fogadják az adományozók a testvéri szeretetből folyó adományaik beküldéséért a nagy károkat szenvedett egyház meleg testvéri hála-ját és köszönetét. A súlyos csapással meglátogatott egyházban úgy a lelkészlak melléképületeivel együtt, mint a leányiskola szintén a melléképületekkel teljesen helyreállított; mindkét főépület eternit-pálával fedetett be, mely a június 19-iki ciklon alkalmával is helyt állott. Úgy a lelkészlak, mint az iskola tetőzetének fedését és ez utóbbinak ácsmunkálatait is a m. kir. honvédelmi miniszterium által Balkányba kivezényelt debreczeni 3-ik és a miskolci 10-ik honvédegyalogezredbeli mesterember-katonák végezték és pedig minden díj nélkül, csupán az élelmezési pénz és ellátási díj naponként és fejenként a 6 kor. megtérítése mellett. Így is jókora összegbe került, de mégis előnyösebb a mostani horribilis munkabéréknél. Nagy köszönet illeti e részben a kirendeltség parancsnokát: Mikecz János főhadnagyot, aki hitsorsosunk és civilben járásbíró. Még csupán a toronytető nincs végleg rendben, van ugyan terv és költségvetés, amiket az államépítészeti hivatal és egyházmegyei hatóság helyben hagyott, de a 18,000 korona, amibe kerül, súlyos gondot ad az egyház előljáróságának.

Tanácsbíróválasztás a hevesnagykunsági református egyházmegyében. Györy Lajos esperes elnökelete alatt augusztus 11-én Kisújszálláson tartott gyűlésen bontották fel a Sarkadi Nagy István és Sarkadi Nagy Imre nyugdíjba vonulásaival megüresedett tanácsbírói állásokra az egyházközségi presbiteriumok szavazatait. Általános szavazattöbbséggel tanácsbírókká választották: Szász Gusztáv tiszakürti és Tóth Bertalan tiszaföldvári lelkészek. Gratulálunk.

Dr. Pröhle Vilmos egyetemi m. tanárt, a nyíregyházi ág. h. ev. főgimnázium tanárát, a vallás- és közoktatásügyi miniszter a debreczeni állami főreál-

iskolához a VII. fizetési osztályba rendes tanárrá nevezte ki. Gratulálunk.

Értesítés és kérelem. Miután a diakonissza-ügyről: a Filadelfia-diakonissza-egyletről s munkájáról, valamint a ma még egyetlen magyar református kórházról: a Bethesdáról és a debreczeni diakonissza-intézetéről csak nagyon kevesen tudnak és épen ezért is mindezek iránt csak nagyon kevesen érdeklődnek, elhatároztuk, hogy úgy a diakonissza-ügyet általában, mint a Filadelfia-diakonissza-egyletet és Bethesda-kórházat, az egyes gyülekezetekben megjelenve, előszóval is ismertetjük. A „Bethesda“ c. lap társszerkesztője és titkára: **Benkő Viktor** dolhai református lelkész, felsőbb egyházhatóságától engedélyt nyert arra, hogy ügyünk érdekében időnként meglátogathasson egy-egy református egyházközséget. S azért szeretettel kérjük mindazokat a lelkészeket, akik szívesen veszik, ha nevezett lelkész rövid előadás keretében ismerteti hiveik, gyülekezetük előtt fenti egyleteket, intézeteket és a női diakoniát, vagy esetleg igét is hirdet a vasárnapi istentiszteleten, tudassák ezt közvetlenül **Benkő Viktor** református lelkésznel, ki saját költségén oda utazik. Címe: Dolha, Máramaros megye. — A „Bethesda“ című lap szerkesztősége.

A mezőtúri református főgimnáziumban a beiratások szeptember hó 18—21. napjain lesznek. Az évnívítót szeptember 23-án tartják meg.

A kisújszállási református főgimnáziumban a tanévmegnyitás szeptember 15-én, a beiratások szeptember 11—14. napjain lesznek.

A háborús segélyek tárgyában a nyírkarázi lelkésztől cikket kaptunk, amelyben kifogásokat emel a segélynek a felsőszabolcsi egyházmegyében miként kiosztása miatt. Példákkal illusztrálja, hogy a segélyben nem részesültek olyanok, akik arra leginkább rá vannak szorúlva és részesültek olyanok, akiket mellőzni lehetett volna. Miután az ügy előttünk nem ismeretes és az adatokat ellenőrizni módunkban nem áll, a cikket közre nem adjuk, de mivel a kérdés közérdekű, a panaszt itt felemlítjük.

Lelkészválasztás. A gyomai gyülekezet **Domby Béla** Jászberénybe történt megválasztásával megüresedett egyik lelkészi állását **Répás Pál** faddi (Tolna vm.) töltötte be. A nagytöbbséggel megválasztott lelkész, aki a teológiát Budapesten végezte s Nagykörsön és Kiskunhalason káplánkodott, a jövő év áprilisában fogja elfoglalni új állomását. Úgy az új pásztorra, mint a fényes alföldi gyülekezetre az Úr áldását kérjük.

A nazarénusokról „A Nap“ az augusztus 26-i és 29-i számaiban egy-egy rövidke hirt hoz, amelyek szerint ez a szekta Szegeden és Nagyváradon, valamint a környéken nagy mértékben terjed a nép között elannyira, hogy a nagyváradi nazarénusok ötszörte többen vannak ma, mint a háború kitörése előtt. Ez a terjeszkedésök annál könnyebben megy, mivel a háború idejére a fegyverfogás tilalmát felfüggesztették. Tanításuk középpontja az, hogy Isten a bűn miatt sújtotta a népet a háborúval és éppen ezért szelidséggel és jó erkölccsel kell kiengesztelni Isten haragját s előkészíteni a békét.

Honvédek síremléke a doberdói fensíkon. A doberdói fensík egyik katonatemetőjében, ahol hosszú, rendezett sorokban számozott sírhalmok és fake-resztek alatt sok hősünk van eltemetve, nemrégiben közös főemléket állítottak azoknak a dicsőségére, akik az Isonzó-csaták véres napjaiból kerültek ide a csöndes sírokba. A főemlékre márványlapot helyeztek és ebbe **Szabó István** honvédhadnagy következő verssorait vészték a magyar katonák emlékére:

Doberdó kövein sok honvéd vére kicsordult,
Névtelen hős sereg itt halt meg a messze honért;
Porló kő elenyész, nem méltó őre hírüknek,
Nincs ide vésve nevük, szívbe íródtak azok.

Tartalom: Világi. Papválasztás. — Tárca: Erdélyi I., Ne menj le még nap. — Fejér L., Török vallás és erkölcs. — Egyház: Szabó A., A köznap reggeli istentiszteletek bibliaolvasással egybekötött új rendjéhez. — Belavári, Bibliaolvasás. — Közélet: Vakszikházai, A tiszántúli egyházkerület 46—1916. számú végzése. — rodalmi szemle: Szalay J., Ravasz L.; A gyülekezeti igehirdetés elmélete. — Halottaink. — Különfélék. — Melléklet. Hivatalos Értesítő 35—36. szám.

Pályázat.

A nagyberegai református egyház az 1916—17. iskolai évre (illetve hadbavonult tanítói hazaérkezéséig) három kisegítő tanerőt keres. — Fizetés: havonként 120 korona, lakás és egy öl tűzifa. Pályázhatnak segédlelkészek (kik a lelkészi teendőkből való segédkezésért mellékjövedelemre is számíthatnak), okleveles tanítónők, tanítójelöltek.

Kötelesség: egy (legfeljebb két) vegyesosztály vezetése. Ajánlatok — okmányokkal — szeptember hó 9-ig lelkészi hivatalhoz intézendők.

Pályázat.

Az éradonyi református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra.

Fizetés : egyháztól 384 korona ; államtól törvényes fizetésekiegészítés ; stóla ; kitűnő lakás, mely áll 2 nagy szoba, konyha és kamarából ; melléképületek ; lakáshoz kert ; temető fűtermése és kis szántóföldje. Kántori fizetés rendezés alatt van. Kötelesség : összes kántori teendők végzése ; I—VI. vegyes-osztály vezetése. Pályázhatnak nők is, mert férfi pályázó hiányában a tanítói állás nővel töltetik be, de csak ideiglenesen és a pályázat évenként meghirdetetik a kántortanítói állásra. Az állás megválasztás után azonnal elfoglalandó. Pályázatok református lelkészi hivatalhoz Éradonyba (Bihar m.) küldendők, szeptember hó 15-iki határidővel.

Éradonyban, 1916 augusztus hó 28-án.

Balogh Zoltán,
református lelkész.

Pályázat.

A békési református főgimnázium fenntartó-testülete az 1916—17. tanévre nevezett iskolánál egy helyettes-tanárt óhajt alkalmazni a tanévre szóló 2000 K tiszteletdíjjal. Az állásra a magyar-német vagy a latin-görög, vagy a magyar-latin szakcsoportra képesített tanárok, illetve tanárjelöltek pályázhatnak. Az életkort, a vallást, a képesítést, az eddigi esetleges szolgálatokat, az egészségi és családi állapotot, továbbá a katonai szolgálati viszonyt igazoló okmányokkal felszerelt pályázatok folyó évi szeptember hó 7-ik napjáig a békési református főgimnázium igazgatóságához küldendők.

Az állás a megválasztásra vonatkozó értesítés kézhez vétele után azonnal elfoglalandó.

Kelt Békésen, 1916 augusztus hó 27-én.

Dr. Márk Ferenc s. k.,
a fenntartó-testület elnöke.

Meghosszabbítás.

E lap 32-ik számában meghirdetett pelbárt-hidai református kántortanítói állásra a pályázati határidő szeptember 15-ig meghosszabbított. Tanítónők is pályázhatnak.

Pelbárt-hidán, 1916 augusztus 24-én.

Holkó József,
református lelkész.

Pályázat.

Az álmosdi református egyház pályázatot hirdet egy nyugdíjazás folytán megüresedett igazgató, orgonista-kántortanítói és egy III-ik, újonnan szervezett tanítónői állásra.

Javadalma a kántortanítói állásnak 488 K készpénz az egyház pénztárából, 10 hold föld haszonélvezete, adóját az egyház fizeti ; 1/2 kat. hold beültetett szőlő, lakás kerttel és megfelelő fizetésekiegészítés az államtól. Temetési stóla 80—100 korona.

A III-ik tanítói állás javadalma 100 korona készpénz az egyház pénztárából, megfelelő fizetésekiegészítés az államtól és 200 kor. lakbér.

Kötelesség : a kántortanítónak a kántori teendők végzése, a III—VI. oszt. fiú- és ismétlőiskolások tanítása ; a tanítónőnek az I—II. osztályú fiú- és leánygyermek tanítása.

Pályázhatnak református okleveles tanítók és tanítónők, tanító-párok, hadban levők is. — Szeptember 23-ig pályázati kérvények alulírott-hoz küldendők.

Az állás választás után azonnal elfoglalandó, ha hadban levő választatnék meg, felmentése után ; addig helyettesről a fentálló rendelkezések szerint az egyház gondoskodik. Szorgalmas, munkás tanító a szövetkezetről s más szervezeteknél szép mellékjövedelemre tehet szert.

Posta, távirda helyben.

Álmosd, 1916 augusztus hó 26.

Székelyhidty Béla,
református lelkész.

BÉKÉS LAJOS

Debreczen, Piac-utca 46-ik szám.

Telefon 304. szám.

Kalap, fehérenemű, úri-dívat és szabó üzlet.
Készít férfiruhákat, felöltőket a legjobb kivitelben, valamint teljes úri kelen-gyéket mérték után.

Az 1916—1917. tanévre szóló

iskolakönyv- és tanszerjegyzék

megjelent.

Kivánatra ingyen és bérmentve
küldi meg

Hegedüs és Sándor

a tiszántúli református egyházkerület főbizománya,
protestáns iskolai könyvkereskedése

Debrecen.

Lelkész és vallás tanár, tanár és tanító
urak rendeljék meg és terjesszék
a hívek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyén szépirodalmi, eszaki
és ifjúsági havi folyóiratot.

Szerkeszti:

Megyericsy Béla.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.
Az Ébresztőnek minden keresztyén
családhoz és minden keresztyén
ifjúhoz el kell jutnia, hogy a
nemes szépirodalom szárnyain
minden olvasójának lelkébe be-
vigye a keresztyén magyar nem-
zet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és mutatvány-
számot ingyen küld a kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 28.

Pontos és legjobb

Órák

5 évi jótállás mellett!

Egyházi szentedények,

úrvacsorai kelyhek, osztó-tányérok és borkancsók,
keresztelő-kannák és medencék, ékszerek, evő-

Arjegyzék
2000 rajzza
ingyen és
bérmentve!
Pontos ki-
szolgálás!
Jutányos
árak!

készletek valódi 13 próbás
ezüsből és I. rendű alpacca-
ezüsből, jubileumlisztárgyak
részleffizetesre is!
Javításokra és vidéki megrende-
ésekre különös gondot fordítok

Polgár
Kálmán

műorás és ékszerész, a ref. egyházak szállítója
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 5., I. emelet.

A „HANGYA”

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya” igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya” kötelékében az 1915. év végén 1300 fogyasztási szövetkezet működött, amelyek összfordalma 60.000.000 korona volt.

Földművelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

HIVATALOS ÉRTESITŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
4312—1916. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli egyházmegyék nagytiszt. Espereseihez.

Tudomásul vétel kérésével s mihez tartás végett közlöm a református kápláni kongrua-bizottság által Budapesten, 1916. évi július hó 6. napján tartott ülésében hozott határozatot.

3. szám.

A 90—1916. sz. konventi határozat a kápláni kongrua szempontjából a lelkészek szolgálatképtelenségének megállapítását a konventi kongrua-bizottság hatáskörébe utalván, a bizottság felmerült esetekből kifolyólag szükségesnek látja egységes eljárás kialakulása érdekében az egyházkerületekhez megkeresést intézni. (3090—1916. sz.)

A bizottság felhívja azért a püspök urak s az erdélyi igazgató-tanács figyelmét arra, hogy a szolgálatképtelenség nem hivatalból, hanem csak az érdekelt lelkész kérvénye alapján állapítható meg s hogy a kérvényhez az illetékes közhatósági (törvényhatósági tiszti főorvos, városi vagy járási tiszti) orvos által hivatalos ügyszám és pecsét alatt kiállított bizonyítvány csatolandó.

Felkéri a bizottság egyúttal a püspök urakat s az erdélyi igazgató-tanácsot, hogy a szolgálatképtelenség megállapításáért beadott kérvényeket az előirt közhatósági orvosi bizonyítvánnyal és esperesi s püspöki (igazgató-tanácsi) véleménnyel ne a negyedévi kimutatások kapcsán, hanem már előzőleg, lehetőleg még a segédlelkész kirendelése előtt méltóztassanak a kongrua-bizottsághoz felterjeszteni.

Halasztást nem tűrő esetekben a segédlelkész ugyan már a szolgálatképtelenségnek bizottsági megállapítása előtt is kirendelhető, ily esetben azonban a szolgálatképtelenség megállapítása iránti kérvény legkésőbb a segédlelkész kirendelésével egy időben felterjesztendő a kongrua-bizottsághoz.

Atyafiságos szeretettel:

Debreczen, 1916 augusztus hó 25.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

3985—1916. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli egyházmegyék nagytiszt. Espereseihez.

Az egyetemes konvent 1916 május hó 23—26. napjain tartott gyűlésében hozott 47. sz. határozat

6 b) pontra utalással, felkérem Nagytiszteletet, miszerint méltóztassék figyelmeztetni azokat az egyházközségeket, melyek tökekölcsönüket 32 évnél hosszabb törlesztési időre vették fel, hogy az országos közalap csak 32 éven át folyósítja nekik a megszavazott tőkekamatsegélyt. Ugyanazon határozat d) pontjára is kérem az érdekelt egyházközségek figyelmét felhívni, mely szerint az egyetemes konvent kimondja, hogy azon egyházközségek tőkekamatsegélye, melyek az 5%-os kamatnak megfelelő tőkeösszegnél kisebb összegű kölcsönt vettek fel, ezen összegnek megfelelően leszállítandó s utasítja a közalap végrehajtó-bizottságot, hogy erre nézve tegyen az egyetemes konvent jövő évi ülésére részletes javaslatot.

Atyafiságos szeretettel:

Debreczen, 1916 augusztus hó 25.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

5254—1916.

Pályázat

a beregi református egyházmegyébe kebelezett bátyui rendes lelkészi állásra, melynek javadalma a következő:

1. Lakás és kert. — 2. 77·40 hl. buza, 29·10 hl. rozs, 120 sor széna, 14 méter öl tűzifa. E javadalmi tételek az adósegélyből készpénzben fizetnek. — 3. Szolgálmányok váltsága készpénzben 248 korona. — 4. 36 kat. hold föld. A szántóföldek adóját felerészben a lelkész, felerészben az egyház, a kaszáló földek adóját egészben az egyház fizeti. — 5. Kongrua 336 korona 48 fillér. — 6. Szabályszerű stóla.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

A pályázati kérvények az E. T. II. t-c, 16. §-ában megjelölt okmányokkal felszerelve 1916. év szeptember hó 24-ig Bertók Béla espereshez küldendő Munkácsra. (Posta helyben.)

Debreczen, 1916. év augusztus hó 31-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.